

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 128.

ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 128.

PIK V.

Ч 11. СЕРЕДА

12. МАРТА, 1913.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY, MARCH 12, 1913

No. 11. VOL. V.

Новинки.

Солідарність англійських робітників.

Як велика солідарність [спільна згода] панує між робітниками в старій Англії, свідчить наступне: велика компанія відправила з роботи одного кондуктора за те, що сей не хотів робити на рояк свого баса те, що до него не належало. Але робітники розуміючи вибрик компанії, загрозили її загальним страйком. Всіх їх було поперх 200,000. Компанія побачивши, що се не жарта сила, без ніяких церемоній привяла кондуктора назад до праці. Се значить один за всіх, а всі за одного. А коли ж в нас буде така солідарність? Що правда, то не гріх, і в нас є солідарність, але лише при барі в готелі. Се солідарність ріжнить ся тим, що тут не загальний страйк, а загальне „хто більше вина і ліпше виб“.

Новий президент Злучених Держав обняв уряд.

Дня 4-го марта президент Тафт забрав свої манатки з Білого Дому і почав на посаду професора, а його місце заняв новий президент Вудро Вилсон. Позаяк він належить до партії демократичної, ому і покликав на всі найвищі посади в краю самих демократів. Дотеперішня партія республіканська, що правила Зл. Державами через 20 літ, повалилась з великим гримотом.

Але робітники, а особливо емігранти не мають найменшої надії дістати те, що їм слушно належить ся, бо Вилсон помімо того, що належить до партії капіталістичної, е ще і великим ворогом робітництва а головне

емігрантів. Робітництво тільки тоді полекнае вжито, коли державою стане правити партія соціалістична.

Велика експлозія.

Дня 7. марта наступила в Балтімор на кораблі експлозія 343 тон динаміту. Наслідства страшні: 54 людин загинуло відразу, а 40 бореть ся зі смертю. Експлозія була так сильна, що дала ся чути на віддалі 100 миль. В Балтімор повилітали всі шибби з вікон і повалились комини. Також затопилось поблизьких три кораблі. Корабель, на котрім случилась експлозія рознесло на дрібні кусочки. Причини експлозії невідомі. Цюкоду обчислюють на 600,000 доларів.

Угорські богачки дістали право голосованя.

Палата послів в угорським соймій ухвалила вже жєнщинам право голосу, та не всім. Таке право дістали тільки ті, котрі платять податки. Коли наряд довідав ся, що тільки жінки богачки дістали політичні права, а бідні робітницї лишились і на даліше без прав, повстала по улицах Будапешту велика заверуха. Соціалісти грозять правительству загальним страйком. Доки на Угорщині не дістануть всі жєнщини права голосованя, доти там не буде спокою. Бо і чим-же ліпша є жєнщина богата від бідної? Права повинні бути для всіх одні і рівні.

Про церковну приналежність президентів.

Теперішний президент Зл. Держав, Вилсон, належить до костела прєзвітеріанського. Його попередники визнавали релігій як слїдує: 9 належало до костела єпіскопального, 6 до прєзвітеріанського, 3 до мето-

дського, 3 до юнітаріанського, 3 до ліберального, а двоє до зрєформованого. Тільки „католицького“ не було ані одного.

Адріанополь скоро піддасть ся Болгарам.

Провідник залози в Адріанополь, доніс турецькому правительству, що не вдержити вже довше в боєдержоті. Військо не має що їсти, і бракує амуніції. Він читав ся правительству Туреччини, чи має ввійти в переговори з Болгарією і на яких умовах віддати їм місто.

В п'ятницю Болгарі бомбардували Адріанополь і мають надію, що з кождою годиною, він мусить піддатись.

Як причинив ся фільозоф до будови церкви.

Славний англійський фільозоф Рускін дістав лист від євангеліцької громади, в якій його просять о даток на будову жєлізної церкви. На се Рускін відповів їм слїдуєчим листом: Ваша просьба справила мені досадність змішану з глумом. Як раз був бим поєдним, який-би дав Вам хотий солтик на сю ціль. Я все остерігаю мушци і хлопців, які мене хотять слухати: Не робіть довгів! Голодуйте і ідіть до неба але не боргуйте! Жєбрайте а як то не іде то крадіть, але не купуйте нічо, чо не може заплатити. Зі всіх довжників найбільші ідіоти се ті, що будують церкву, яку не можуть заплатити. Чи мусите церкву будувати, не може молити ся і проповідувати поза платами, в дучках або в бурдюках? Зі всіх церков найбільше ненавиджу жєлізні церкви. А від всіх релігійних сектів, від Гіндусів, Турків, від тих, що молять

ся до вогня, каменя і дерева, найбільше дурна ваша євангеліцька секта". Побожні євангелісти не були дуже обурєні на свого фільозофа. Они продали лист славного писемника на ліцитації за двіста марок і віддали гроші на фонд будови своєї церкви. Все-ж таки небезпечна будова церкви на таких „деголах". Нєхай би она була жєлізна, то скоро завалить ся.

Страйки.

В містечку Петерсон Н. Іж. застрайкувало 10,000 робітників, що були заняті в шовковнях. Всі домогались підвишеня платні і 8-годинного дня праці. Мєйор міста став по стороні капіталістів і обсадив всі фабрики поліцією, аби тільки забєспечити скєбів.

В Індіана Гарбор, Інд. покинуло працю 450 робітників, котрі працювали в фабриці сталі. Зорганізовані фаховці зажадали 15% підвишеня платні, а нефаховці вийшли на страйк з симпатією. Позаяк компанія не найшла скєбів, фабрику замкнено.

У суботу, о 8 год. вечєром відбуде ся в Fairbairn's Hall (ріг улиц Мєйн і Сєлєкїрк) мітінг податковців з варди 4, 5 і 6. в справі будови собєво на улиці Сєлєтер.

J. Thomas Warde, секр. податк. варди 5.

Що се таке вільна любов?

Що повинно любити чоловік з жінкою? Лише любов, відповідь кождий. Та кілько до лущає ся в теперішних часах, що людий зводив до купи не любов, лише гроші, або матеріяльні обєстави. Вже другої або третьої днини по слобі ненавидять ся подружені як пєв. За який час доходять до того, що они не можуть разом жити і мусять ся розходити. Та закон на се не дозволяє. Із сєго такі наслідки, що відтак така пара не живє в любові і ягоди, але гірші скотини. Они не навидять ся і обшукують одно одного, але прєд свєтом уходят онв як „Вогонь поблагословєне супружество". От протів такого людства виступає соціал-демократія. Она жадає, щоби чоловіка з жінкою нічо не дучило лише любов. А як тої любови нема, як запанувала між ними ненавєсть, щоби їм право позволило розійти ся, а не унещасливлювати себе та своїх дітвий. Соціалісти побороють той звичай, що жінка купує чоловіка за грош, а

бо й протівно. Они великими протівниками прєстїтутції і нешанованя жіночої гідности панамі-магнатами. Але они знають, що всі ті хибби направить яж инший лад. Що як раз теперішний лад рєзлучує тих, що люблять ся, а гроші зводять знова тих, що ненавидять ся. Коли панованє гроши скінчить ся, коли занаує лише праця, тоді й будуть разом жити ті, що любить їх любов. Тому можна сказати, що одинаками прїятелями супружєства, се соціалісти. Они хотять щастя для супружєства і для їх дітвий. Они виступають протів торгу з жінками і протів розпустити панів. Они стрєляють до яду, який би і для супружого жита приніс щастя.

Напад попів на „Кропило“.

Появу „Кропила“ народні темнителі привитали так, як треба було сподівались. Редактори „К. Ф.“ і „К. Р.“ аж лікті гризли від злоби: вони розписались про „неморальність“ [?] статей в „Кропилі“, забуваючи те, що писали мораль-но немораль поповіства є річчю майже не можливою. Не полишили вони і особи т. Крата. І на него вилили кілька бочівок старої брєхні.

Скоро вийшло „Кропило“, винїгєська чорна банда пішла і заденуціювала його прєд винїгєським почтмайстром, прєтолкувавши йому найбільш рязачу для них статью „Магічна слїдниця“. Ну, і почтмайстер підтримав католицьку банду, (котра всє до ноги є консервою) і заборонив прєсылку „Кропила“ почтою. У своїм вчинку почтмайстер опер ся на те канадїєське почтове право, що почта не прєсилає неморальних річий. Але що-ж тут є неморального? Йому прєвели більш рязачі слова на англїєське і то дуже фальшиво, приміром „славна діра“, прєвели „celebrated hole“. Хто був в Вільчю то знає, або може чув, що там є славна підземна діра, що, правдиво по англїєськи буде „cave“, а не „hole“. Даліше пр. слово „майтїя“, вони прєвели може і дійсно неморально. Але ми знаємо що се є газета гумористична і уживаєсь таких слів, котрі тільки можуть підійти без нараженя ся на євєнтуальні неприємности. Мایتїя є слово польське і означає мажтрєси або моряки. Таких слів з чужих мов ужито там більше, пр. Мадей коєндз,

Косєєльній, гальон, камєрад, воньмім, і т. п.

Коли т. т. Крат, Зєлцман і Володїн ввазували почтмайстрєв на ту величєзну масу майже порнографічної літератури, що канадїєська почта прєсилає кождого дня, то він сєго не взяв на увагу, а став відєкуватись гєнеральним почтмайстрєм в Отаві. Початково пострашив т. Крата навіть вєзницєю, але коли сей сказав йому, що не то вєзницї але і шибєнниці не боїть ся, тоді почтмайстер почав в другє про „анархїзм“ та „соціалїзм“. Та тут власне й зачинаєсь удавана „нєвтральність“.

Вісти про утисєнє „Кропила“ яж грїм облетїли цілий півн. Винїгєс. Поли уєїх гатунків і кольорів радіють. Та єя радієть на нічо не вдаєть ся. Цїлий поступовий єлємент всїх націй Винїгєсє готовить ся до оборони свєбодної думки „Кропила“. Вже зорганїзував ся комїтет оборони „Кропила“, на чолі котрого стєєє т. Зєлцман. Також зєлосилась т. т. Рїг, Володїн і багато других.

Однак знаймо, що тоді правда поборить, коли в сїй справі візьме участь всє свєбодн-думачоє верєства населєня.

Рухнїть ся товаришї!

Від ред. „Кропила“.

Дорогі Братя - вільнодумці! Ми вчинили Вашу волю. Ви сказали видати „Кропило“ і ми се зробили. Тепер чорні сили хотять вбити між Українцями перші прояви вільної думки в Канаді. Ваші єрця обурєні, та лишіть гнїв а беріть ся до діла! Кєрїкалізм старий і модний в Канаді, але він оснований на тьмі і брєхні. Свєтло мусить його побороити. Поли розпустили брєхні, що „Кропило“ арєштованє і не буде ніколи виходити, а т. Крат у арєштї. Се неправда. „Кропило“ є, і Крат на свєбоді. Тільки почта відмовилась прїняти 1, число „Кропила“ тай то за пізна, бо 5,000 примірників розіслано, заки ще забороєно. Коли хочєте, щоб така газета виходила точно, а вороги нічо не заподїяли, то зробіть так як зробили Винїгєсєвці. Вони зробили бал на корнєть „Кропила“ і дали йому 26 дол. запомоги на чорнїло. Робіть і ви таке. не бійтєсь нічо, бо кождий прєдлєтатник дістане свою газету як не „Кропило“, то „Мєстало“, чи ще як иньше. Борїтєсь братя! Хай жє правда бажє, а хай гинє попієська тьма!

Рєдакція „Кропила“.

Краяни.

Як хочєте спровадити крєвних або прїятєлів до Канади, купіть для них у нас як найборше шїфкарту і вони прїїдуть на весні акурат як робота отворить ся.

На весні дуже повні шїфи і як тепер не купите для них шїфкарту, то они будуть мусїли довго чєкати і не прїїдуть аж в лїтї.

Шїфкарта з Краєво до Винїгєсє тепер коштує \$51.40

Так як знаєте ми послаємо гроші до краю найскорше і найбєзпєчнїше і так що людє дістануть рівні гроші.

Почта і змінє коштує разом лиш 2 центи від 1 долєра.

Людї, котрі не у Винїгєсє можуть до нас прїєслати гроші або чєки разом з адресом в краю а ми вишлємо і рєпєчє пішлємо.

Ми також продаємо шїфкарти до краю і мїняємо гроші.

Продаємо марки краєві і канадїєськї.

Офіс отворєний що дня від 9 до 7, а в суботу від 9 рано до 9 вечєром.

ALLOWAY & CHAMPION

БАНКЕРИ І КОРАБЕЛЬНІ АГЕНТИ,

C. GENIK, УПРАВІТЕЛЬ ЗАГРАНИЧНОГО ВІДДІЛУ.

Winnipeg, Man.

667 Main St.